

CS

CS

CS

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 20.4.2011
KOM(2011) 220 v konečném znění

**ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Průběžné hodnocení programu „Mládež v akci“

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Průběžné hodnocení programu „Mládež v akci“

1. ÚVOD

Program Mládež v akci má rozvíjet spolupráci v oblasti mládeže v Evropské unii a vztahuje se na období let 2007 až 2013. Podle článku 15 rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1719/2006/ES ze dne 15. listopadu 2006, kterým se program zavádí¹, „Komise předloží (...) průběžnou hodnotící zprávu o dosažených výsledcích a kvalitativních a kvantitativních aspektech provádění programu“.

Takové hodnocení je předmětem této zprávy a vychází z nezávislého externího hodnocení a zpráv o provádění programu Mládež v akci, které Komisi předložily země, jež se programu účastní.

Hodnocení je k nahlédnutí na této adrese:
http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports

2. CÍLE PROGRAMU

Provádění programu Mládež v akci od roku 2007:

- nabídlo mladým lidem příležitosti k neformálnímu učení s cílem zlepšit jejich dovednosti a schopnosti (zaměstnatelnost) a zároveň posílit jejich aktivní občanství (účast),
- nabídlo mládežnickým organizacím a osobám pracujícím s mládeží příležitosti k odborné přípravě a spolupráci s cílem posílit profesionalitu a evropský rozměr práce s mládeží v Evropě.

To vychází z těchto obecných cílů programu Mládež v akci:

- (1) „podporovat aktivní občanství mladých lidí obecně a jejich evropské občanství zvláště;
- (2) rozvíjet solidaritu a podporovat toleranci u mladých lidí, zejména za účelem posílení sociální soudržnosti v EU;
- (3) podporovat vzájemné porozumění mezi mladými lidmi v různých zemích;
- (4) přispívat k rozvoji kvality systémů na podporu mládežnických aktivit a schopností organizací občanské společnosti v oblasti mládeže;

¹ Úř. věst. L 327, 24.11.2006, s. 30.

(5) podporovat evropskou spolupráci v oblasti mládeže“,

které „doplňují cíle sledované v dalších oblastech činností Společenství, zejména v oblasti celoživotního učení, včetně odborné přípravy a neformálního a informálního učení, jakož i v jiných oblastech, jako jsou kultura, sport a zaměstnanost“.

3. HLAVNÍ ÚDAJE

Níže jsou popsány hlavní kvantitativní výstupy programu Mládež v akci během 3 let v období 2007–2009 (viz příloha):

- programu Mládež v akci se zúčastnilo více než 380 000 osob (278 000 mladých lidí a 102 000 osob pracujících s mládeží),
- granty byly poskytnuty na 21 800 projektů ze 42 700 podaných projektů (což představuje 14% nárůst mezi roky 2007 a 2008 a 18% nárůst mezi roky 2008 a 2009). Podíl projektů, na něž byly poskytnuty granty, klesl z 52 % v roce 2007 na 43 % v roce 2009,
- na programu Mládež v akci se každoročně podílelo přibližně 20 000 subjektů (mládežnických organizací, neformálních skupin mladých lidí, veřejných subjektů...), což podle analýzy údajů za rok 2009 představuje významný meziroční nárůst nových účastníků (pouze 28 % příjemců z roku 2009 bylo příjemci programu Mládež v akci již v roce 2008).

Operační prostředky vyčleněné na program Mládež v akci od roku 2007 do roku 2009 dosáhly částky 405,4 milionů EUR (360,9 milionů EUR z ročního rozpočtu EU 27 a 44,5 milionů EUR odpovídajících dodatečným prostředkům včetně příspěvků od zemí ESVO/EHP a kandidátských zemí) a byly plně využity.

Vzhledem k vysokému počtu projektů a potřebě bezprostřední blízkosti k příjemcům je program Mládež v akci řízen převážně (81 % rozpočtu) „decentralizovaně“ národními agenturami usazenými v zúčastněných zemích. Kromě toho, že národní agentury plní úkoly pro své země, slouží osm z nich také jako podpůrná střediska pro SALTO (Support, Advanced Learning and Training Opportunities – podpora, možnosti pokročilého vzdělávání a odborné přípravy) a poskytuje podporu všem národním agenturám tím, že rozvíjí zvláštní oblasti zeměpisné či tematické pravomoci. Program Mládež v akci podporuje také střediska, která poskytují informace o celoevropských příležitostech pro mladé lidi (sít' Eurodesk).

Některé části programu Mládež v akci, které vyžadují „centralizovaný“ přístup na evropské úrovni, jsou řízeny Výkonnou agenturou pro vzdělávání, kulturu a audiovizuální oblast (EACEA).

4. HODNOCENÍ

4.1. Postupy

Průběžné hodnocení vychází z/ze:

- hodnotících zpráv od členských států a jiných zúčastněných zemí (národní zprávy);
- zprávy připravené externím nezávislým hodnotitelem, který použil kromě výše zmíněných národních zpráv a výsledků soustavného sledování zavedeného Komisí také výsledky vlastního výzkumu. Externí hodnocení provedla společnost ECORYS na základě rámcové smlouvy uzavřené s Komisí v roce 2006, která byla výsledkem výzvy k předkládání nabídek.

Přístup uplatněný při externím hodnocení byl založen na těchto činnostech:

- sekundárním výzkumu,
- rozhovorech (především s příjemci, vnitrostátními orgány a národními agenturami),
- tematických skupinách tvořených mladými lidmi,
- využití výsledků průzkumu, který Komise zahájila v lednu 2010² u vzorku 4 550 účastníků (mladých lidí, osob pracujících s mládeží a mládežnických organizací) a jehož cílem bylo změřit dopad programu Mládež v akci z hlediska výsledků učení a aktivního občanství u mladých účastníků,
- internetovém dotazníku, který společnost ECORYS rozeslala v červnu 2010 vzorku 3 920 mladých účastníků,
- internetovém dotazníku rozeslaném 2 000 mladým lidem, kteří se programu neúčastní (kontrolní skupina),
- národních zprávách.

4.2. Závěry hodnotitelů

Hodnotitelé dospěli u řady aspektů týkajících se významu, doplňkovosti a přidané hodnoty programu Mládež v akci a jeho účinnosti a hospodárnosti k velice pozitivním závěrům. Jejich posouzení do značné míry podporují závěry, které ve svých zprávách vyvodily vnitrostátní orgány.

Kromě toho hodnotitelé zdůrazňují několik zlepšení oproti předchozímu programu, ačkoli intervenční logika má stále určité slabé stránky a program Mládež v akci je i nadále složitý.

Rovněž dospěli k závěru, že program Mládež v akci se vyrovná ostatním programům, pokud jde o „spokojenost klientů“ vyjadřovanou účastníky. Velice pozitivní výsledky z hlediska spokojenosti účastníků programu Mládež v akci jsou potvrzeny, srovnáme-li je s mírou spokojenosti vzorkové skupiny „osob, které se programu neúčastní“ a které se zúčastnily jiných projektů pro mládež financovaných z jiných programů.

² http://ec.europa.eu/youth/focus/focus1757_en.htm

4.2.1. Význam, doplňkovost a přidaná hodnota

Program Mládež v akci se zabývá problémy, které byly identifikovány v době jeho přijetí (např. slabou účastí na životě komunity a otázkou zaměstnatelnosti). Mladí účastníci a jiné zúčastněné subjekty považují za významné různé akce. V souladu s tím, jaké problémy jsou identifikovány v současnosti, žádají některé zúčastněné subjekty o to, aby byl ještě více posílen důraz na zaměstnatelnost. Na základě analýzy problémů by tento faktor mohl být posílen, aniž by byly oslabeny cíle týkající se účasti a přitom byla zohledněna doplňkovost činností s jinými programy. Za důležitou je považována podpora osob pracujících s mládeží, neboť taková podpora zlepšuje kvalitu práce s mládeží a přispívá k jejímu uznání, jakož i ke kvalitě neformálního vzdělávání. Mládežnické organizace považují program Mládež v akci za důležitý, neboť jim umožňuje zkoušet inovativní přístupy a budovat vlastní kapacity.

Program Mládež v akci je řádně začleněn do širších politik EU pro mládež, které byly definovány v době jeho vytvoření. Také do značné míry doplňuje strategie, které byly přijaty později, např. obnovený rámec evropské spolupráce v oblasti mládeže (2010–2018)³ a iniciativu Mládež v pohybu⁴.

Z hlediska doplňkovosti program Mládež v akci doplňuje program celoživotního učení, a to důrazem na neformální vzdělávání a na osoby pracující s mládeží, které podporují mladé lidi. Kromě toho jeho cíle souvisejí s programy Evropa pro občany a Kultura, třebaže oblast působnosti programu Mládež v akci je kvůli jedinečnosti důrazu na neformální učení a mládeže jakožto cílové skupiny odlišná. Skutečnost, že se program soustředí na začleňování mladých lidí s omezenými možnostmi, je dalším mimořádným rysem ve srovnání s jinými programy.

Program také do značné míry doplňuje vnitrostátní programy. Vnitrostátní kontexty zemí účastnících se programu se z hlediska politik a jiných dostupných programů značně liší. Některé země provádějí vnitrostátní činnosti, které jsou srovnatelné s činnostmi programu Mládež v akci, především podporují iniciativy mládeže a dobrovolnou činnost. Pro další skupinu zemí je program Mládež v akci především doplňkovým nástrojem, jelikož klade zvláštní důraz na neformální učení, zahrnuje výměnu poznatků a zkušeností mezi zúčastněnými stranami, nabízí nadnárodní příležitosti a soustředí se na občanskou společnost a sociální začleňování. Ve třetí skupině zemí neexistují téměř žádné programy zaměřené na mládež a program Mládež v akci v těchto zemích vyrovnává nedostatek finančních prostředků pro tuto cílovou skupinu.

Z hlediska přidané hodnoty spočívá hlavní přínos programu Mládež v akci v tom, že usnadňuje mezinárodní spolupráci v oblasti mládeže. Kromě toho jsou kladně hodnoceny určité aspekty, jako např. rozsah neformálního učení, aktivní účast mládeže a možnosti dozvědět se více o Evropě a také skutečnost, že zvláštní cílovou skupinou jsou mladí lidé s omezenými možnostmi. Mládežnické organizace a osoby pracující s mládeží zdůrazňují jako přidanou hodnotu mezinárodní výměnu zkušeností, mezikulturní a mezinárodní učení a příležitosti k tvorbě sítí a odborné přípravě. Sami mladí lidé zdůrazňují jako důležitou

³ Úř. věst. C 311, 19.12.2009, s.1.

⁴ KOM/2010/0477 v konečném znění ze dne 15. září 2010.

přidanou hodnotu programu Mládež v akci aspekt spolupráce, mezinárodní složku a široký výběr činností.

Výměna zkušeností a spolupráce představují některé z nejvíce ceněných prvků programu Mládež v akci, jichž není možné jednoduše dosáhnout prostřednictvím vnitrostátního či regionálního programu. Totéž platí pro cíle programu Mládež v akci týkající se mobility. Činnosti, které lze provádět pouze v jedné zemi (např. dílčí akční iniciativy mládeže), bývají často považovány za první krok v rámci programu Mládež v akci a za činnosti, které mají nízký práh účasti, což platí zejména pro mladé lidi s omezenými možnostmi. Přidaná hodnota tudíž spočívá spíše v mezinárodní výměně.

4.2.2. Účinnost

Program Mládež v akci účinně dosahuje cílů týkajících se mladých lidí a sociálními dopady přesahuje rámec neformálního učení. Ačkoli všechny akce výrazně přispívají k dosažení cílů, existují určité rozdíly v tom, do jaké míry různé dílčí akce cílů dosahují. Zejména výměny mládeže přispívají k pocitu sounáležitosti s Evropskou unií a k účasti na demokratickém životě. Evropská dobrovolná služba má obrovský přínos z hlediska zaměstnatelnosti, osobního rozvoje, mobility a jazykových dovedností a iniciativy mládeže přispívají především k podněcování podnikavosti a tvořivosti. Osvědčení Youthpass – pas mládeže (jehož cílem je posoudit výsledky učení, které vyplývají z účasti v projektu programu Mládež v akci) je užitečným nástrojem ke zvýšení šancí na trhu práce.

Program Mládež v akci se prostřednictvím podporovaných projektů účinně zaměřuje na mladé lidi s omezenými možnostmi. K oslovení cílové skupiny jsou organizovány i další činnosti s dalekosáhlejším účinkem, například odborná příprava a poskytování informací o začleňování. Mohou nicméně existovat určité příležitosti k silnějšímu začleňování méně zvýhodněných mladistvých, a to dalším podněcováním mládežnických organizací k tomu, aby se na tuto skupinu zaměřily.

Podle většiny mládežnických organizací má program Mládež v akci kladný přínos k rozvoji kvality systémů na podporu mládežnických aktivit a schopností organizací občanské společnosti v oblasti mládeže, jakož i k podpoře evropské spolupráce v oblasti mládeže. Většina mládežnických organizací a osob pracujících s mládeží se podílí na výměně osvědčených postupů a jsou tvořeny sítě. Je velmi ceněn mezinárodní rozměr a jsou získávány nové znalosti o neformálním učení při práci s mládeží. Proto je obecně hlášeno, že se zlepšuje kvalita práce s mládeží.

Program Mládež v akci má jen omezený vliv na vnitrostátní právní předpisy. Jeho dopad na vnitrostátní politiku a postupy týkající se mládeže je slibnější, zčásti proto, že se na tvorbě politiky ve stále větší míře podílejí národní agentury.

O programu Mládež v akci a jeho akcích slyšela více než třetina mladých lidí⁵. Účastníci i ti, kdo se programu Mládež v akci neúčastní, se zároveň domnívají, že program není dostatečně viditelný a medializovaný, z čehož je patrné, že je stále co zlepšovat.

⁵ Průzkum u osob, které se programu neúčastní.

Program Mládež v akci má udržitelný dopad na účastníky a osoby pracující s mládeží z hlediska účasti na akcích po skončení programu, navazující práce nevládních organizací a následné zvýšené mobility. Udržitelnost z hlediska partnerství a sítí organizací se různí, přičemž pevnější je v případě sítí mladých lidí.

Program Mládež v akci je důležitý pro dlouhodobou udržitelnost typu činností, které podporuje. Takové činnosti by pravděpodobně nebylo možné finančně podporovat z jiných zdrojů, pokud by program Mládež v akci neexistoval. V současné ekonomické atmosféře nejsou zúčastněné subjekty obecně schopny získat přístup k dodatečnému rozpočtu. Z toho důvodu jsou možnosti ke zvyšování úrovně spolufinancování omezené. Je-li to však možné, mělo by být spolufinancování vyžadováno, neboť podporuje pocit odpovědnosti a vytváří dodatečné zdroje.

4.2.3. *Hospodárnost*

Výdaje programu Mládež v akci jsou přiměřené a míra absorpce je vysoká a vyplývá ze silného zájmu zúčastněných subjektů.

Ačkoli náklady na řízení programu Mládež v akci jsou celkově podle všeho poměrně vysoké, je to zdůvodněno tím, že se jej účastní mládežnické organizace, které o grant žádají poprvé, přičemž se poměrně často jedná o základní organizace bez jakýchkoli zkušeností. Národní agentury vyvinuly podpůrný přístup na vysoké úrovni, který rovněž značně přispívá k budování kapacit těchto organizací. Kromě toho je důraz na malé projekty příčinou toho, že je předkládán poměrně vysoký počet projektů, z nichž je třeba vhodné projekty vybrat, potvrdit smlouvou a sledovat je. V poslední řadě je třeba zmínit, že se každý rok koná pět kol podávání žádostí, aby k podání žádostí bylo více možností a aby program neztratil tempo. Z toho důvodu jsou zapotřebí zdroje na řízení, aby bylo možné podporovat důraz programu Mládež v akci a budování kapacit v souladu s cíli programu.

Členění rozpočtu je odpovídající a národní agentury mohou rozpočet přesouvat mezi dílčími akcemi s určitou pružností, aby bylo rozdělení přizpůsobeno aktuálním potřebám. Národní agentury se obecně domnívají, že k plnění úkolů disponují dostatečným počtem pracovníků, což některé z nich považují za poměrně značnou administrativní zátěž, třebaže by většina těchto agentur chtěla dokázat více. Tuto zátěž lze případně snížit zdokonalením určitých nástrojů, např. nástroje ke sledování YouthLink.

Postup podávání žádostí nepředstavuje žádné zásadní problémy, pokud jde o výběrová řízení a informace o tom, kde lze žádosti podávat (centralizované nebo decentralizované). Administrativní zátěž spojená s vyplněním formuláře žádosti a podáváním zpráv je obecně vnímána jako vysoká v poměru k rozpočtům, které jsou na projekty k dispozici. Různé strany vybízejí k dalšímu zjednodušení, omezení odborných termínů a vytvoření elektronických žádostí a nástrojů k podávání zpráv.

Rozdělení úkolů mezi národní agentury a výkonnou agenturu (EACEA) je obecně jasné, a to i v případech, kdy je akce prováděna na obou úrovních. Další decentralizace by nicméně mohla být užitečná. Centralizované provádění zůstává žádoucí a) u dílčích akcí, jejichž rozpočet je příliš omezený na to, aby mohly být účinně prováděny na decentralizované úrovni, a b) u projektů, na nichž se podílejí zúčastněné subjekty/příjemci na úrovni EU.

Řídící nástroje se ve srovnání s předcházejícím programem výrazně zlepšily. Sledování se opírá o ukazatele a byla vyvinuta řada standardních formátů. Kromě toho jsou příjemci velice spokojeni se strukturami, jejichž prostřednictvím se program *Mládež v akci* provádí.

4.2.4. Celkový dopad programu *Mládež v akci*

Lze prokázat pozoruhodné souznění jak vnitrostátních hodnocení, tak vnitrostátních hodnocení a hodnocení provedeného na evropské úrovni, zejména co se týče dopadu programu *Mládež v akci*.

Účast v programu *Mládež v akci* je vnímána jako důležitá zkušenost s učením: „[Program *Mládež v akci*] má důležitý přínos k propagaci neformálního učení a k podpoře a rozvoji klíčových kompetencí. Kromě toho (...) program pomáhá vymezit neformální učení jakožto samostatnou oblast získávání dovedností.“ (Německo) „[Program] mění příjemcům život a zlepšuje možnosti vzdělávání a zaměstnání.“ (Spojené království)

Takováto zkušenost s učením v neformálním prostředí může vytvářet mosty k formálnímu vzdělávání a odborné přípravě: „Program *Mládež v akci* nabízí účastníkům možnosti, které by v rámci formálních vzdělávacích institucí nenalezli. Tyto dodatečné možnosti rovněž zvyšují zájem účastníků, kteří ve formálním vzdělávacím systému nedosahují dobrých výsledků, o to, aby v odvětví formálního vzdělávání pokračovali nebo se do něj vrátili. Zdá se proto, že účastí na činnostech programu *Mládež v akci* by některé „obtížně oslovitelné“ skupiny mohly být motivovány k učení, čímž by bylo možné přiblížit se k dosažení celostátní priority, tedy k tomu, aby 95 % dané generace dokončilo vyšší střední vzdělání.“ (Dánsko) „Širší společenské dopady a vedlejší účinky spočívají v tom, že [program *Mládež v akci*] stimuluje inovaci a zvyšuje motivaci mladých lidí ke studiu.“ (Nizozemsko)

Pokud jde o účast a aktivní občanství: „Z hlediska evropské politiky mládeže je program *Mládež v akci* důležitým vzdělávacím nástrojem, který podněcuje zájem o evropské společenské a politické poměry a občanské chování založené na evropských hodnotách.“ (Rumunsko) „Činnosti (...) podle všeho zlepšují názor mladých lidí na EU. (...) Program *Mládež v akci* do značné míry zlepšuje sociální povědomí účastníků a jejich smysl pro odpovědnost a přispívá k tomu, že jsou schopni jednat vyspěle.“ (Dánsko)

Příspěvky jednotlivých zemí poukazují na otevřenost programu *Mládež v akci* pro mladé lidi s omezenými možnostmi: „Nezaměstnaným mladým lidem (...) jsou poskytovány cílené nabídky. Program rovněž spolupracuje s estonským fondem pojištění pro případ nezaměstnanosti.“ (Estonsko) „Pro mnoho účastníků se mladých lidí je to poprvé, kdy jsou nejen mimo Švédsko, ale také mimo svůj rodný region.“ (Švédsko)

Má se za to, že program *Mládež v akci* má silný dopad na profesionalizaci práce s mládeží: „Program *Mládež v akci* má silný vzdělávací rozměr a soustavně formuje nové kvalifikované přispěvatele k vnitrostátním a evropským politikám mládeže. Odborná příprava poskytovaná v rámci programu *Mládež v akci* je vysoce kvalitní, konkrétně zaměřená a tematická.“ (Finsko) „Přidaná hodnota programu *Mládež v akci* pro propagátory spočívá na jedné straně v (další) odborné přípravě jejich pracovníků z hlediska témat a metod práce v oblasti mezinárodní mládeže, na druhé straně ve zřízení a rozvoji síťových struktur a rozšíření či vyprofilování jejich nabídek.“ (Německo) „Rozšířením dostupnosti se programu *Mládež*

v akci podařilo oslovit nové organizace, jakož i kategorie mladých lidí, kteří mají omezený přístup k běžným vzdělávacím programům.“ (Rumunsko) „Je nepravděpodobné, že projekt bude pokračovat, pokud přestane být financován, protože nizozemská vláda neposkytne žádné finanční prostředky, které by financování z programu nahradily, a většina příjemců uvádí, že bez financování by projekt vůbec nezačali. Zdá se, že šíření a využívání výsledků projektů je uspokojivé.“ (Nizozemsko)

Vnitrostátní přispěvatelé hlásí širší systémový dopad programu Mládež v akci: „Program Mládež v akci vytvořil na vnitrostátní úrovni významnou přidanou hodnotu. Oblast vzdělávání obohatil o koncepci neformálního vzdělávání. (...) Navíc (...) tento program značně přispívá k vytvoření politik mládeže v Turecku.“ (Turecko) „Nový zákon o práci s mládeží, který vstoupil v platnost dne 1. září 2010, do určité míry vychází ze zkušeností získaných v programu Mládež v akci, například zdůrazňuje kontext informálního a neformálního učení při práci s mládeží.“ (Estonsko) „Neformální učení je klíčovým prvkem programu Mládež v akci a představuje důležitý přínos, díky němuž mohou mladí lidé snadněji přejít od studia do pracovního života. Tento program má silnou vazbu na vnitrostátní priority a hraje důležitou úlohu při jejich podpoře. Mezi vnitrostátními vývojovými změnami, které byly ovlivněny programem Mládež v akci, lze uvést přijetí vnitrostátních programů, jako např. „Service volontaire d'orientation“ (...), který byl inspirován Evropskou dobrovolnou službou.“ (Lucembursko)

Význam programu Mládež v akci ve vnitrostátním kontextu dále dokládají různé příklady: „Program Mládež v akci má obzvláštní úlohu, jelikož stát na vnitrostátní úrovni neprovádí žádnou důslednou politiku mládeže. Díky programu je možné provádět evropskou politiku [mládeže] na vnitrostátní úrovni, a národní agentura je tudíž v Polsku v této oblasti velice důležitým subjektem. (...) [Program] je největším nástrojem používaným k propagaci a realizaci neformálního vzdělávání v Polsku. (...) [Program] nemá v určitých oblastech (vícestranné výměny, zejména se zeměmi, které nejsou členy EU) naprosto žádnou konkurenci. (...) Nabízí mládežnickým organizacím rozsáhlé příležitosti k rozvoji, jak pokud jde o využití široké škály příležitostí ke spolufinancování činností, tak o osobní rozvoj zaměstnanců.“ (Polsko) „Široká škála akcí a typů aktivit poskytuje cílovým skupinám různé příležitosti, které tyto skupiny nemají k dispozici ve vnitrostátním systému.“ (Dánsko) „Program Mládež v akci skýtá řadu příležitostí, které nejsou nikde jinde podporovány, ať jde o jedinečnou koncepci Evropské dobrovolné služby, nebo o podporu místních iniciativ mladých lidí, kteří se zde mohou poprvé seznámit s řízením projektů.“ (Česká republika) „Program Mládež v akci podporuje činnosti, pro něž nejsou k dispozici téměř žádné jiné finanční prostředky.“ (Belgie-Nizozemsko) „Program Mládež v akci [podporuje] maltské odvětví mládeže a mládežnickým organizacím umožňuje, aby organizovaly činnosti, které by bez podpory z programu jinak nebyly možné.“ (Malta)

5. HLAVNÍ DOPORUČENÍ A PŘIPOMÍNKY KOMISE

Hodnotitelé formulovali řadu doporučení, která představují neocenitelnou zpětnou vazbu a náměty k zamyšlení jak ve vztahu k probíhajícímu provádění programu Mládež v akci, tak ke koncipování budoucího programu. Hlavní doporučení jsou popsána níže (kurzívou) stejně jako způsob, jímž na ně Komise hodlá reagovat.

5.1. Zlepšit princip budoucího programu

I když se intervenční logika programu Mládež v akci oproti předchozímu programu zlepšila, stále je možné ji zlepšit.

Komise hodlá snížit počet akcí navržených v budoucím programu, aby jej zefektivnila a zjednodušila, zvýšila jeho srozumitelnost a viditelnost a docílila toho, že jeho výsledky bude možné snadněji měřit.

5.2. Zvážit silnější důraz na zaměstnatelnost

Nové strategie, které jsou základem budoucích programů, navrhuji, aby byl kladen silnější důraz na zaměstnatelnost. Toho by nicméně mělo být dosaženo, aniž by byly opomíjeny cíle týkající se účasti a občanské společnosti.

V kontextu iniciativy Mládež v pohybu a strategie Evropa 2020 hodlá Komise posílit důraz, který kladou činnosti navrhované pro mládež na rozměr týkající se učení, aby co nejúčinněji podpořila získávání dovedností a schopností prostřednictvím těchto neformálních činností.

5.3. Zachovat kombinaci podpory mládežnických organizací a osob pracujících s mládeží a přímých grantů pro mladé lidi

Posílení kapacit práce s mládeží přispívá ke zlepšení kvality a pro účast mladých lidí na činnostech neformálního učení jsou stále potřeba finanční prostředky. Současná rovnováha je vyhovující a přechod k podpoře mládežnických organizací a osob pracujících s mládeží na úkor grantů pro mladé lidi není žádoucí, jelikož neexistuje mnoho jiných zdrojů, z nichž by bylo možné účast mladých lidí na činnostech v rámci programu Mládež v akci podporovat.

Komise se ztotožňuje s názorem, že by se budoucí program měl nadále zaměřovat na mladé lidi a zohledňovat účinnost činností a skutečnost, že v některých zemích jsou takové činnosti jedinými nadnárodními příležitostmi, které se nabízejí. Na druhé straně je třeba vzít v úvahu, v jakém rozsahu lze posílením podpory práce s mládeží dosáhnout širšího dopadu. Budoucí program bude muset mezi těmito dvěma cíli nastolit patřičnou rovnováhu.

5.4. Intenzivněji propagovat pas mládeže (Youthpass)

Aby se zvýšila hodnota pasu mládeže, měly by být ve větší míře využívány propagační činnosti a činnosti na zvyšování povědomí.

Pas mládeže byl poprvé zaveden v roce 2007 a zpočátku se vztahoval jen na omezený počet akcí v rámci programu Mládež v akci. Komise jej nyní hodlá rozsáhleji propagovat.

5.5. Intenzivněji propagovat a lépe definovat náklady, na které se program vztahuje ve vztahu k „mladým lidem s omezenými možnostmi“

Mohly by být lépe propagovány a definovány dodatečné možnosti financování, které jsou navrženy pro mladé lidi s omezenými možnostmi.

Komise hodlá vzít toto doporučení v úvahu, až bude definovat budoucí pravidla financování.

5.6. Zlepšit zacílení na mládež prostřednictvím dodatečných komunikačních strategií

Zdá se, že program oslovuje mládežnické organizace a osoby pracující s mládeží dostatečně. Program Mládež v akci by proto měl být zviditelňován a propagován dodatečnými způsoby, aby bylo možné oslovit širší skupinu. Návrhy zahrnují propagaci ve školách, lepší využití internetu (s informacemi, které těsněji souvisejí se zájmy mladých lidí) a využití sociálních médií.

Komise se hodlá tímto doporučením řídit u obou aspektů: jak pokud jde o lepší šíření a využívání výsledků projektů, na něž byly poskytnuty granty (zejména prostřednictvím platformy, která má propagovat výsledky různých evropských programů v oblasti vzdělávání a kultury), tak o jasnější zviditelnění programu Mládež v akci (případně využitím nových sociálních médií).

5.7. Zvážit opatření na snížení administrativní zátěže

Financování poměrně malých projektů, na nichž se podílejí základní organizace, je otevřenou volbou, která se provádí v rámci programu Mládež v akci podle jeho právního základu, a na jedné straně přispívá k budování kapacit, na druhé straně je s ním však spojena poměrně vysoká administrativní zátěž a náklady na řízení. Doporučuje se prozkoumat, zda by administrativní zátěž a náklady nebylo možné snížit pomocí opatření na zvýšení hospodárnosti.

Provádění budoucího programu by mělo být různými prostředky (zefektivněním navrhovaných akcí, nastolením optimální rovnováhy mezi náklady na kontroly a jejich přínosem, častějším využíváním zjednodušených forem paušálního financování...) zjednodušeno, aby příjemci mohli program snadněji používat a aby byl program rovněž méně náročný z hlediska administrativních zdrojů prováděcích subjektů. Určitá opatření budou zavedena již v rámci stávajícího programu.

5.8. Zlepšit kontrolní systém

Bylo by užitečné přeměnit kontrolní systém na rozsáhlejší řídicí nástroj.

Komise již zahájila proces, který má definovat vhodnější řídicí a monitorovací systém pro budoucí program. Do tohoto procesu je zapojena skupina uživatelů včetně zástupců národních agentur.

6. ZÁVĚRY KOMISE

Kladné posouzení, které je výsledkem tohoto průběžného hodnocení, podporuje výsledky kontrolního průzkumu zahájeného v roce 2010 u různých kategorií příjemců programu Mládež v akci, který mimo jiné prokázal, že:

- 77 % mladých účastníků se naučilo lépe rozeznávat příležitosti k osobnímu a profesnímu rozvoji a 66 % je přesvědčeno, že díky zkušenostem s projekty mají nyní větší naději, že získají zaměstnání,
- 88 % osob pracujících s mládeží se domnívá, že získaly dovednosti a poznatky, které by jinak nebyly schopny získat v rámci projektů organizovaných na vnitrostátní úrovni,
- 92 % mládežnických organizací považuje za „jednoznačně pravdivé“ nebo „částečně pravdivé“, že účastí v projektu podporovaném z programu Mládež v akci vzrostly jejich dovednosti nutné k řízení projektů.

Komise hodlá provést všechna doporučení hodnotitelů, aby ještě více zvýšila účinnost a hospodárnost programu, který rok od roku přijímá rostoucí počet žádostí o grant. Některá z těchto doporučení budou podnětem k vytvoření akčního plánu, jehož cílem bude zdokonalit řízení již tohoto programu, jiná doporučení přispějí k definici akcí, které mají být navrženy pro mladé lidi na evropské úrovni, až probíhající program Mládež v akci skončí.

Mládež v akci – výsledky 2007–2009

	Plnění (v milionech EUR)	Počet vybraných projektů	Počet účastníků
Mládež pro Evropu			
1.1 Výměny mládeže	82,293	3 947	123 286
1.2 Podpora iniciativ mladých lidí	29,244	3 970	40 396
1.3 Projekty participativní demokracie	21,315	301	22 647
Evropská dobrovolná služba			
Evropská dobrovolná služba	128,023	6 675	16 491
Mládež ve světě			
3.1 Spolupráce se zeměmi sousedícími s Evropskou unií	23,140	1 511	40 807
3.2 Spolupráce s jinými zeměmi	7,360	85	-
Systémy podpory mládeže			
4.1 Podpora subjektů, které na evropské úrovni působí v oblasti mládeže	8,965	275	-
4.2 Podpora Evropského fóra mládeže	6,855	-	-
4.3 Vzdělávání a vytváření sítí osob, které se aktivně podílejí na práci s mládeží a na činnosti mládežnických organizací	37,634	4 630	88 313
4.4 Projekty podporující inovaci a kvalitu	2,314	28	-
4.5 Informační činnosti pro mladé lidi a osoby, které se aktivně podílejí na práci s mládeží a na činnosti mládežnických organizací	2,448	37	-
4.6 Projekty partnerství	1,950	30	11 785
4.7 Podpora pro struktury programu	39,552	-	-
4.8 Zvyšování hodnoty programu	1,311	-	-
Podpora evropské spolupráce v oblasti mládeže			
5.1 Setkání mladých lidí a činitelů odpovědných za politiku týkající se mládeže	10,363	283	37 432
5.2 Podpora činností zaměřených na lepší porozumění a znalost oblasti mládeže	0,134	-	-
5.3 Spolupráce s mezinárodními organizacemi	2,476	-	-
Celkem	405,377	21 772	381 157